

ГО «ГРУЗИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР»

**СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ
ГЛОБАЛЬНІЙ ТА РЕГІОНАЛЬНІЙ
БЕЗПЕЦІ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Одеса, 29 жовтня 2023 року)

DOI: 10.46340/GUEC2023-10

Одеса
Фенікс
2023

Редакційна колегія:

Гардапхадзе Тамара – доктор юридичних наук, професор, ректор Нового закладу вищої освіти «Newuni» (м. Тбілісі, Грузія);

Донов Олексій – голова Департаменту експертно-аналітичної діяльності щодо взаємовідносин Грузії та України ГО «Грузинсько-український експертний центр» (м. Одеса, Україна);

Полухіна Аліна (укладач) – кандидат політичних наук, засновниця ГО «Грузинсько-український експертний центр» (м. Одеса, Україна);

Польовий Микола – доктор політичних наук, професор, Університет імені Коминського (м. Братислава, Словачія); засновник ГО «Грузинсько-український експертний центр» (м. Одеса, Україна);

Хаджинов Ілля – доктор економічних наук, професор, ректор Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна);

Хевцуріані Аміран – кандидат наук з міжнародних відносин, засновник ГО «Грузинсько-український експертний центр» (м. Одеса, Україна); професор академічної кафедри політики та міжнародних відносин Грузинського технічного університету (м. Тбілісі, Грузія);

Цокур Євген – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Запорізького національного університету (м. Запоріжжя, Україна).

Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці : матер. С 89 Міжнар. наук.-практ. інтерн.-конф. (м. Одеса, 29 жовтня 2023 р.) [Електронне видання] / уклад. А. Полухіна ; ГО «ГУЕЦ». – Одеса : Фенікс, 2023. – 389 с. – Укр., англ., груз. мовами.

ISBN 978-617-8395-01-8

Збірник матеріалів містить матеріали доповідей, поданих на Міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці», що відбулася 29 жовтня 2023 року. Подані матеріали були розглянуті під час роботи дев'яти секцій: теоретичні та прикладні аспекти міжнародного співробітництва у сфері безпеки; криза сучасної системи міжнародної безпеки; регіональна безпека в нових геополітичних концепціях; основні стратегічні напрямки кібербезпеки; кіберзахист і національна безпека: український досвід; цифрова дипломатія в умовах трансформації системи міжнародної безпеки; фейки та дідфейки як інструменти негативного впливу на національну безпеку; фактчекінг як інструмент протидії в гібридній війні; державне управління та національна безпека.

Збірник адресовано науковим, науково-педагогічним працівникам, здобувачам закладів вищої освіти, громадським організаціям, журналістам, незалежним експертам і всім, хто цікавиться проблемами загроз глобальній та регіональній безпеці.

УДК 327.7:355.02

© ГО «Грузинсько-український експертний центр», 2023

© Колектив авторів, 2023

ISBN 978-617-8395-01-8

Лихотоп Ілля Володимирович
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ, Україна

СХИЛЬНІСТЬ КУРСАНТІВ ДО НАВІЮВАННЯ

У сучасному світі більшість людей досить легко можуть повірити в те, що їм нав'язують. У фаховій літературі це називають «навіювання» або «сугестія» (від лат. *suggestio* – натяк, навіювання). Навіювання, переконання, наслідування є способами взаємодії людей у процесі спілкування. Навіювання відрізняється від маніпуляції за метою впливу (Захаренко, 2020).

Поняття «навіювання» та «схильність до навіювання» (тобто, навіюваність) слід розрізняти (Саннікова & Кривдик, 2022). Навіювання є процесом, що включає індивідуально-психологічні характеристики суггеренда (того, хто сприймає психологічний вплив) та особливості того, хто здійснює вплив (суггестора – людини, яка впливає на емоції, почуття, а через них і на розум суггеренда; джерела впливу; обставин, за яких здійснюється вплив; зміст і форму подачі інформації). Схильність до навіювання є свідомою або несвідомою формою сприйняття особистістю психічного впливу (або впливів), тобто, навіюваність або «піддатливість» навіюванню.

Сугестивність визначається як властивість особистості, що проявляється в ситуативній піддатливості навіюванню.

Важливим аспектом є суггестабільність адресата впливу, тобто його сприйнятливості до сугестії. Із зростання рівня суб'єктивного контролю особистості знижується рівень її схильності до сугестивності, тобто зростає суггестабільність (Корнієнко & Колодка, 2020).

Тобто, навіювання (процес), схильність до сугестивності (це піддатливість навіюванню), сугестивність – особистісна властивість.

Емпіричне дослідження було проведено серед майбутніх поліцейських, які є курсантами 1 курсу Національної академії

внутрішніх справ (n=30), віком від 18 до 21 року. Опитування проводилось у червні 2023 року. Метою дослідження було вивчення схильності курсантів до навіювання.

Одним із пріоритетів у виборі досліджуваних стала саме обрана ними професія, адже поліцейським треба вміти відстоювати власну позицію, не піддаватись навіюванню сторонніх осіб під час виконання своїх службових обов'язків.

У дослідженні використовувався опитувальник, який передбачав швидкі відповіді респондентів на п'ять завдань-запитань. Разом із запитанням респондентам озвучувався приклад можливої відповіді, для того щоб перевірити чи відтворять вони запропонований варіант відповіді, чи напишуть свій варіант. Сигналом, що означав початок виконання завдання, було слово «Почали!». Слідом за цим відразу озвучувалось запитання. Респондентам потрібно було зосередитись на сприйнятті голосу дослідника, який зачитував запитання опитувальника.

У першому завданні пропонувалось написати прізвище будь-якого письменника (наприклад: «Шевченко»). Відповідно до отриманих відповідей більшість респондентів вказали прізвища інших письменників, однак декілька написали запропонований варіант.

У наступному завданні звучала вказівка написати будь-яку коротку фразу і наводився приклад («Літо настало»). Згідно з отриманими результатами більшість відповідей респондентів були досить близькими до запропонованого варіанту. Однак частина респондентів написали зовсім інші короткі фрази.

У третьому завданні респондентам потрібно було написати назву будь-якого предмета (наприклад: «Стіл»). При аналізі відповідей респондентів на дане завдання було визначено, що жоден із респондентів не відтворив запропонований варіант, більшість відповідей були абсолютно іншими.

У четвертому завданні респондентам потрібно було зобразити будь-який предмет (наприклад: «трикутник»). Як свідчать отримані результати виконання даного завдання респондентами, менше половини з них зобразили предмети, близькі до запропонованого варіанту (геометричні фігури: коло,

квадрат). Половина респондентів зобразила інші предмети. Декілька респондентів не встигли виконати це завдання.

У останньому завданні респондентам потрібно було написати будь-яке число (наводився приклад: «9»). Згідно з отриманими результатами жоден із респондентів не написав запропоноване число.

Після проведення опитування проводився підрахунок балів, набраних респондентами за кожне завдання: 4 бали – відтворений запропонований варіант відповіді; 3 бали – відповідь, близька за змістом до наведеного прикладу; 2 бали – швидше далека, ніж близька за змістом відповідь; 1 бал – відповідь абсолютно не пов'язана із наведеним прикладом.

Підрахунок загальної суми балів кожного респондента проводився шляхом додавання балів, отриманих ним за кожне завдання.

Статистична обробка даних проводилася за допомогою функцій та формул версії Excel, яка входить у програмний пакет Microsoft Office 2007.

Відповідно до отриманих результатів загальна сума балів, набраних респондентами, сягала від 9 до 15 балів. Обраховано, що середньогруповий бал становить 8,5; стандартне відхилення 2,6.

Встановлено, що середні показники знаходяться у межах від 5,9 балів до 11,1 балів. Показники, що вищі за 11,1 балів, відповідають підвищеному рівню навіюваності, а нижчі за 5,9 балів показники – зниженому рівню навіюваності. Розподіл респондентів у групи відповідно до рівня навіюваності подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Рівні навіюваності респондентів

	<i>Підвищений рівень</i>	<i>Помірний рівень</i>	<i>Занижений рівень</i>
К-сть осіб	3	23	4
%	10%	76,7%	13,3%

Відповідно до табличних даних курсантам характерні різні рівні навіюваності.

Більшості респондентів (76,7%) притаманний помірний рівень навіюваності. Вони помірно піддатливі навіюванню. Не схильні до сліпого підкорення, мають свою думку та здатні до критичного аналізу інформації, проявляють активність. Помірна схильність до навіюваності респондентів вказує на їх здатність до співпереживання та емпатії, яка є однією із передумов розуміння емоцій інших людей, у тому числі і тих осіб, хто є об'єктом професійної уваги поліцейського.

Знижений рівень навіюваності характерний незначній кількості респондентів (13,3%). Вони проявляють критичне мислення стосовно людей та інформації, схильні до самоконтролю, характеризуються незалежністю від групи, вимогливі до інформації та до оточуючих. Знижений рівень навіюваності є хорошим показником, адже для майбутнього працівника правоохоронних органів важливо не піддаватись оманливим навіюванням та спробам переконання їх у тому, що вони діють неправильно під час виконання службових обов'язків.

Підвищений рівень навіюваності має кожен десятий респондент (10%). Вони не настільки критично сприймають та аналізують інформацію, приймають рішення, порівняно з іншими респондентами. Можуть проявити більшу сприйнятливність щодо інформації, ніж їх одногрупники, а також емоційність, вразливість, конформізм.

Таким чином, за результатами проведеного дослідження визначено, що курсантам притаманна різна піддатливість навіюванню. Визначення їх сутєвості як особистісної риси потребує проведення подальших досліджень.

Література

Захаренко, Л. М. (2020). Механізм дії маніпулятивного впливу. *Сучасні проблеми забезпечення національної безпеки держави: III Міжнар. наук.-практ. конф.* Київ, 306-308. URL: https://www.researchgate.net/profile/Olena-Gulac/publication/349086017_AKTUALNI_PITANNA_FORMUVANNA_TA_REALIZACII_POLITIKI_U_SFERI_BEZPEKI_ORGANAMI_MISCEVOGO_SAMOVRADEVANNA/links/601ecec54585158939891902/AKTUALNI-PITANNA-FORMUVANNA-TA-

REALIZACII-POLITIKI-U-SFERI-BEZPEKI-ORGANAMI-MISCEVOGO-SAMOVRADEVANNA.pdf#page=306

Корнієнко, В., Колодка, К. (2020). Індивідуально-психологічні особливості навіюваності в умовах інформаційної пропаганди. *Молодий вчений*, 2(78), 80-83. doi : 10.32839/2304-5809/2020-2-78-18

Саннікова, О., Кривдик, В. Г. (2022). Особливості самоставлення суггерендів. *Диференціальний підхід у дослідженні професійного самоздійснення особистості* : Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса, 5-14. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15937/1/Sannikova%20Olha%20Pavlovna%202022.pdf>